

Şamsun eski Milletvekili Hüsnü Çakır'ın, Dilekçe Komisyonunun 16. II. 1950 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2935 sayılı kararın Kamutayda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Komisyonu raporu (4/37)

14. III. 1950

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Tümgeneral Tahsin Çelebican'ın (332 - 130) yüzbaşılık naspının 1333 nasıplılar meyanında düzeltilmesine dair Dilekçe Komisyonunca verilen ve 16. II. 1950 gün ve 37 sayılı Haftalık Karar Cetvelinde yayınlanan 2. II. 1950 gün ve 2935 sayılı Kararı inceledim.

İşbu kararda (Dilekçenin 1334 senesinde esir olarak Mısır'a götürüldüğü ve orada iki sene kaldıktan sonra firaren İstanbul'a ve oradan da bir İtalyan vapuru ile Anadolu'ya iltihak ile Millî mücadeleye iştirak ettiği ve sicil alamadığı senelerin de esarete bulunduğu senelere ait olduğu anlaşılmış ve Yargıtaycada dâvasının esasa girilmeden red edilmiş olmasına ve esarete geçen zamanın da vazifeden sayılacağı ve dilekçenin gerek esareten evvel ve gerekse sonraki sicillerinin müspet bulunmasına mebni dileği veçhile naspının emsali gibi 1333 nasıplılar meyanında düzeltilmesine Urfa Milletvekili Vasfi Gerger ve Yozgad Milletvekili Fahri Akgül'ün muhalefetleriyle karar verildi) denilmektedir. Halbuki :

1. General Çelebican aynı konuda Askerî Yargıtaya idari dâva açmış ve bu dâvası 3410 sayılı Kanununun muvakkat 2. maddesi gereğince 17. VIII. 1949 gün ve 949 - 701 sayılı kararla reddedilmiştir.

Dilekçenin isteğinin Askerî Yargıtay'ca tetkik edilmesine imkân vermeyen 3410 sayılı Kanununun geçici 2. maddesinde aynen : (2515 numaralı Kanununun meriyete girdiği güne kadar gerek şûrayı devlette ve gerek Zatişleri Tetkik Encümeninde hiçbir müracaat ve iddia dermeyan edilmemiş olan karar ve muameleler katidir. Bu tarihten sonraki kararlar ve muameleler hakkında kanun meriyete girdiği tarihten itibaren 60 gün zarfında Temyiz mahkemesine müracaat olunabilir) denilmektedir.

2515 sayılı Kanununun meriyete girdiği güne kadar alâkalı makamlar nezdinde bir müracaat ve iddia vâkı olmiyan muamelelerin katî olduğunu ve bu tarihten sonraki karar ve muameleler için de 60 gün zarfında Temyiz mahkemesine müracaat edilebileceğini emreden bu hüküm süre aşımı vasıf ve mahiyetinde değil muayyen bir zaman içinde hakkı talep etmiyenlerin hiçbir iddia dermeyan edemeyeceklerini tazammun eyliyen yani iskâtı hakkı ifade eyliyen katî bir nastır. Bu katiyet muvacehesinde ve bu katiyete müstenit Askerî Yargıtay kararına rağmen işin Dilekçe Komisyonunca incelenmesi ve 3410 sayılı Kanununun neşrinden çok evvel (1337 senesine) raci olan bir talep hakkında tafsil edilen bu hüküm ile Anayasanın 54. maddesi hükmüne aykırı bir karar verilmesi uygun görülmemektedir.

2. Esasa gelince ;

Tümgeneral Çelebican 1 Eylül 1332 nasıplı Üsteğmen iken esareten âvdetle 1 Kasım 1336 tarihinde Anadolu'ya iltihak etmiş ve atandığı kıtadan aldığı 21 Eylül 1337 tarihli sicilli üst rütbeye onanlı olduğundan bu tarihi takip eden ilk defterin çıktığı 15 Ekim 1337 tarihinde yüzbaşılığa terfi etmiştir.

İstiklâl Savaşından sonra Akademi tahsili yapan dâvacı Terfi Kanununun hükümleri gereğince (4) yıl kıdem de alarak bugünkü rütbe ve duruma yükseliş bulunmaktadır. Kendisinin esasen daha evvelki bir tarihten terfi ettirilmesine kanuni imkân yoktur. Çünkü ; subayların terfileri yalnız

bekleme sürelerini doldurmakla yapılmamaktadır. Terfi Kanununa göre yükselmede esas ehliyetir. Bu da sicil ile tebeyyün etmektedir.

Dilekçe de; sicil ile ehliyetinin tebeyyün ettiği tarihi takip eden ilk defterle yüzbaşılığa terfi etmiştir. Bu suretle hakkında uygulanan bu işlem kanun ve mevzuat hükümlerine tamamen uygundur.

Dilekçinin; yüzbaşılık naspının bu rübeyle ehliyetinin onanmadığı ve sicilinin bulunmadığı bir tarihe götürülerek diğer rütbe nasıplarının da buna göre düzeltilmesine ise kanuni imkân görülmektedir. Bu husus da nazarı itibara alınmıyarak hakkında lehte karar verilmesi, bu karara istinaden birtakım yeni müracaatlara yol açmak suretiyle idari muameleyi sekteye uğratacağı gibi 3410 sayılı Kanunun geçici 2. maddesi ile vaz'edilen istikrara mâtuf esası da bozacaktır.

Dâva konusunu teşkil eden bir hususun mahkemece redde uğraması halinde Yüksek Kamutay komisyonlarına mahkeme kararlarına muhalif olarak karar verilemeyeceği yolundaki Yüksek Meclisin 6 . II . 1950 gün ve 1687 sayılı Kararı da bu görüşümüzü teyit etmektedir.

Bu itibarla usul ve kanun hükümlerine uygun görülmiyen Dilekçe Komisyonunun yukarıda yazılı olan kararının Yüksek Kamutayda görüşülerek bir karara bağlanmasını İçtüzüğün 57. maddesine tevfi kan arz ve teklif ederim.

Samsun Milletvekili
H. Çakır

Dilekçe Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Zat ve Kâğıtış No. 12819

Dilekçe Ko. No. 11779

K. K. No. 4-37

9 . VI . 1952

Yüksek Başkanlığa

Tümgeneral Tahsin Çelebican'ın nasp tarihinin düzeltilmesine dair selef Dilekçe Komisyonunca ittihaz ve 16 . II . 1950 gün ve 37 sayılı Haftalık Cetvelle neşredilen 2 . II . 1950 tarihli ve 2935 numaralı karara karşı eski Samsun Milletvekili Hüsnü Çakır tarafından süresi içinde itiraz edilmiş olmakla, bu husustaki dosya incelendi.

Dilekçinin -Büyük Millet Meclisine müracaat etmeden önce, nasp tarihinin düzeltilmesi talebiyle açmış olduğu dâvanın, Askerî Yargıtayca 3410 sayılı Kanunun 2 nci maddesine dayanılarak reddedilmiş bulunduğu evrak arasında mevcut 17 . VIII . 1949 tarihli ve 338/701 numaralı ilâm münderecatından anlaşılmıştır.

Bu suretle kaza merciinden geçmiş ve muhkem kaziye halini almış olan bu hususun selef Dilekçe Komisyonunca tekrar incelenerek yazılı şekilde karara bağlanması Anayasanın 54

ncü maddesi hükmüne ve Yüksek Meclisin 1186 ve 1187 numaralı kararlarına aykırıdır.

Bu itibarla, itiraza uğrıyan selef komisyon kararı isabetsiz ve buna mâtuf itiraz ise vârit görüldüğünden, mezkûr kararın kaldırılması lâzımlı geleceğine ittifak hâsıl olmuştur.

Keyfiyet, işbu raporumuzla Kamutayın yüksek takdir ve tasvibine arz olunur.

Dilekçe Ko. Başkanı ve bu
Rapor Sözcüsü

Maras

A. Aytemiz

Balıkesir

A. F. İşeri

Elâzığ

H. A. Yöney

Gaziantep

G. Kınoğlu

Gümüşane

C. Baybura

Kayseri

Y. Z. Turgut

Malatya

A. Özday

Maras

M. Özsoy

Trabzon

S. E. Alperen

Urfa

Ö. Cevheri

Urfa

R. K. Timuroğlu